

UZASADNIENIE

W sprawie z oskarżenia publicznego przed Sądem Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi o sygn. IV K 681/13 J. S. została oskarżona o to, że w okresie od 23 do 28 maja 2013 r. w Ł., działając w krótkich odstępach czasu z wykonaniem z góry powziętego zamiaru, dokonała zaboru mienia na kwotę łączną 499,95 zł na szkodę sklepu (...), przy czym:

- w dniu 23 maja 2013 roku dokonała zaboru dwóch t-shirtów marki R. o wartości 79,99 zł i 89,99 zł oraz t-shirt marki N. o wartości 89,99 zł, tj. mienia o łącznej wartości 259,97 zł,

- w dniu 28 maja 2013 roku dokonała zaboru t-shirtów marki P. o wartości 89,99 zł oraz spodni dresowych marki N. o wartości 149,99 zł, tj. mienia o łącznej wartości 239,98 zł,

to jest o popełnienie występku z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wyrokiem wydanym w opisaney sprawie w dniu 3 października 2013 roku Sąd Rejonowy orzekł, co następuje:

1) w miejsce zarzucanego czynu uznał oskarżoną J. S. za winną tego, że:

a) w dniu 23 maja 2013 roku w Ł. dokonała zaboru w celu przywłaszczenia trzech t-shirtów na szkodę sklepu (...), przy czym dwóch t-shirtów marki R. o wartości 79,99 zł i 89,99 zł oraz t-shirt marki N. o wartości 89,99 zł, tj. mienia o łącznej wartości 259,97 zł, czym wyczerpała dyspozycję art. 278 § 1 k.k. i za ten czyn na podstawie art. 278 § 1 k.k. wymierzył oskarżonej karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

b) w dniu 28 maja 2013 roku w Ł. działając na szkodę sklepu (...) ukradła jedną koszulkę typu t-shirt marki P. o wartości 89,99 zł oraz spodnie dresowe marki N. o wartości 149,99 zł, tj. mienie o łącznej wartości 239,98 zł, czym wyczerpała dyspozycję art. 119 § 1 k.w. i za ten czyn na podstawie art. 119 § 1 k.w. wymierzył oskarżonej karę 10 dni aresztu;

2) w oparciu o art. 82 § 3 k.p.w. zaliczył oskarżonej na poczet orzeczonej w pkt. 1b kary aresztu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 28 maja 2013 roku;

3) na podstawie art. 30 § 1 k.w. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego w postaci haczyka metalowego, szczegółowo opisanego na karcie 37 akt sprawy pod pozycją 1, a znajdującego się na karcie 13a akt sprawy;

4) zwolnił oskarżoną od zapłaty kosztów sądowych.

Wyrok ten został zaskarżony przez prokuratora na niekorzyść oskarżonej w całości oraz przez oskarżoną w części co do kary.

Prokurator w apelacji powołując się na względną przesłankę odwoławczą z art. 438 pkt 3 k.p.k. zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez niezasadne przyjęcie, iż zachowanie oskarżonej stanowiło dwa czyny dokonane z identycznym zamiarem, lecz pojawiającym się sukcesywnie przy podejmowaniu każdego z nich i nie było podjęte z jednym z góry powziętym zamiarem, co spowodowało, iż zachowanie oskarżonej zostało błędnie uznane – wbrew przesłankom zawartym w art. 12 k.k. – za dwa czyny: przestępstwo i wykroczenie, podczas gdy z okoliczności sprawy zarówno o charakterze podmiotowym jak i przedmiotowym wynika, iż oskarżona działała z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu. W konkluzji apelacji prokurator wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (apelacja: k. 79 – 82).

Na rozprawie apelacyjnej prokurator w granicach zaskarżenia wyroku poddał modyfikacji zarzut odwoławczy i wnioski – zawarte w apelacji, w ten sposób, że nie poparł zarzutu odwoławczego w pierwotnie sformułowanej postaci,

opartego na odmiennej od przyjętej przez sąd ocenie, że zachowanie sprawcze oskarżonej stanowi jeden czyn ciągły stanowiący przestępstwo kradzieży, zaś wobec zmiany stanu prawnego na skutek wejścia w życie z dniem 9 listopada 2013 roku przepisów nowelizujących stan prawny wprowadzonych ustawą z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 25 października 2013 roku, poz. 1247), wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uznanie, że czyn zabroniony, za który oskarżona została skazana w punkcie 1a wyroku, z uwagi na wartość przedmiotu kradzieży obecnie stanowi już nie przestępstwo, lecz wykroczenie wyczerpujące dyspozycję art. 119 § 1 k.w. oraz wymierzenie oskarżonej za dwa zbiegające się wykroczenia łącznej kary aresztu w wymiarze 30 dni (stanowisko prokuratora: k. 98 i 101).

Oskarżona we własnej apelacji, na co wskazuje całościowa analiza treści środka odwoławczego, zarzuciła rażąco niewspółmierność orzeczonej za każdy z przypisanych jej czynów odpowiednio bezwzględnej kary pozbawienia wolności i aresztu. W sferze argumentacyjnej tak ujętego zarzutu powołała się na niską wartość wyrządzoną szkody oraz swoją trudną sytuację materialną i osobistą, wynikającą z faktu, że na jej wyłącznym utrzymaniu pozostaje niespełna roczna córka, a skarżąca nie posiadała stałego źródła dochodu, utrzymuje się z pracy dorywczej i nie może liczyć na wsparcie finansowe i pomoc ojca dziecka, który nie interesuje się córką ani jej potrzebami bytowymi.

W konkluzji oskarżona wniosła o złagodzenie orzeczonej kary pozbawienia wolności do trzech miesięcy oraz zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zainicjowana wniesionymi apelacjami kontrola odwoławcza skarżonego wyroku skutkowałą jego zmianą na korzyść oskarżonej. W tym miejscu trzeba mieć na uwadze, że prokurator istotnie zmodyfikował na rozprawie przed Sądem II instancji zarzut odwoławczy i wniosek w postaci pierwotnie sformułowanej w apelacji złożonej na niekorzyść oskarżonej, do postaci zmieniającej kierunek apelacji na korzyść oskarżonej – przez odstąpienie od stawianego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, które zostały przyjęte u podstawy wyroku, i w ślad za tym od zakwestionowania opartej na nich i odzwierciedlonej w treści wyroku oceny, że oskarżona dopuściła się nie jednego czynu ciągłego kradzieży, lecz dwóch czynów zabronionych stanowiących w zbiegu realnym przestępstwo i wykroczenie oraz przez podniesienie w ostatecznym stanowisku zajęтым na rozprawie apelacyjnym, że przy zasadniczym zaakceptowaniu powyższej oceny prawno karnej zachowania oskarżonej dokonanej przez Sąd I instancji jako dwóch odrębnych czynów zabronionych, wymaga ona dalszej modyfikacji, ale na korzyść oskarżonej przez przyjęcie, że każdy z nich stanowi wykroczenie i wymierzenie jej łącznej kary aresztu, wskutek wejścia w życie po dacie wydania zaskarżonego wyroku nowelizacji stanu prawnego w dniu 9 listopada 2013 roku, wprowadzonej przez art. 2 pkt 4 i art. 56 pkt 1 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 25 października 2013 roku, poz. 1247).

Sąd Okręgowy mając zatem na względzie treść przepisu art. 433 § 1 k.p.k., zgodnie z którym, sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje, przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy uwzględnił modyfikację apelacji oskarżyciela publicznego dokonaną w toku rozprawy odwoławczej na korzyść oskarżonej.

Nieodzownym jest zauważyć, że granice środka odwoławczego wyznaczane są przez granice zaskarżenia (zakres zaskarżenia), zaś w wypadku zaskarżenia orzeczenia na niekorzyść oskarżonego przez oskarżyciela publicznego lub pełnomocnika – także przez zarzuty odwoławcze. Jeśli bowiem nie ma podstaw do orzekania poza granicami środka odwoławczego, to rozpoznanie sprawy i rozstrzygnięcie uwzględniające środek odwoławczy musi zapaść w odniesieniu do jakiegoś konkretnego uchybienia (zarzutu). W wypadku wniesienia środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego ustawodawca w art. 434 § 1 k.p.k. (zdanie 2) wyraźnie zastrzegł, że jego uwzględnienie może nastąpić tylko w razie stwierdzenia uchybień w nim podniesionych (lub uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu), a ponadto zaś ustawodawca dopuszcza w § 2 art. 434 k.p.k. sytuację, że środek odwoławczy wniesiony na niekorzyść oskarżonego może spowodować orzeczenie także na korzyść oskarżonego.

Przeto odstąpienie przez prokuratora od popierania zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych i pierwotnego wniosku apelacji na niekorzyść oskarżonej, przy nie stwierdzeniu uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu, zwalniało Sąd II instancji od badania wyroku na gruncie tego zarzutu odwoławczego, natomiast przedmiot kontroli zaskarżonego wyroku w zakresie zainicjowanym apelacją prokuratora ograniczony został do zagadnienia zawartego w zmodyfikowanym na rozprawie apelacyjnej stanowisku prokuratora do postaci opisanej na wstępie.

Przyjmując za bezsporne ustalenia faktyczne, na jakich opiera się skarżony wyrok i za trafną wywiedzioną z nich przez sąd orzekający ocenę, że bezprawne działanie zarzucane oskarżonej stanowiło dwa odrębne czyny zabronione, godzi się przyznać rację stanowisku prokuratora, że czyn przypisany oskarżonej w punkcie 1a wyroku, jako występki z art. 278 § 1 k.k., obecnie – od 9 listopada 2013 roku – stanowi wykroczenie z w art. 119 § 1 k.w. w świetle nowelizacji tego przepisu przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 25 października 2013 roku, poz. 1247), zgodnie z którą odpowiedzialności za wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w. podlega sprawca kradzieży lub przywłaszczenia cudzej rzeczy ruchomej, której wartość nie przekracza $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia. Zgodnie zaś z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2013 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2014 roku (Dz. U. 2013 poz. 1074), od 1 stycznia 2014 roku wysokość tegoż wynagrodzenia ustalona została na kwotę 1680,00 złotych, co tym samym oznacza, że wartość rzeczy ruchomej określonej w powołanym przepisie nie może, przy odwołaniu się do tego rozporządzenia, przekroczyć kwoty 420,00 złotych. Skoro zatem wartość mienia stanowiącego przedmiot kradzieży dokonanej przez oskarżoną w dniu 23 maja 2013 roku wynosiła 259,97 zł, to popełniony przez nią w/w czyn należy zakwalifikować, stosując dyrektywę z art. 4 § 1 k.k., jako wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w., bowiem w wypadku, gdy w okresie od popełnienia czynu zabronionego do momentu orzekania (także w postępowaniu przed sądem II instancji) w przedmiocie odpowiedzialności karnej za powyższy czyn, nastąpiła nowelizacja przepisów regulujących zasady tej odpowiedzialności, Sąd jest zobowiązany do ustalenia, jaka ustawa i z jakim skutkiem powinna znaleźć zastosowanie w konkretnej sprawie, a w realiach rzeczowej sprawy jest to ustawa po dokonanej nowelizacji, gdyż w uprzednio obowiązującym brzmieniu nie była względniejsza dla sprawy.

Wzgląd na wywiedzione wyżej argumenty skutkowało zmianą skarżonego wyroku przez przyjęcie, że czyn zabroniony przypisany oskarżonej w punkcie 1a stanowi wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w. W konsekwencji tejże zmiany uchylone zostały przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia zawarte: w pkt. 1 b tylko w zakresie wymierzonej kary aresztu za drugi czyn, trafnie przypisany jako wykroczenie kradzieży mienia dokonanej w dniu 28 maja 2013 roku, i w pkt. 2 w całości, albowiem w związku ze zmianą orzeczenia w przywołanym wyżej pkt. 1b, rozstrzygnięcia te utraciły rację bytu.

Następnie wobec zmiany wyroku w punkcie 1b, za zbiegające się przypisane wykroczenia kradzieży sąd odwoławczy na podstawie art. 119 § 1 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. wymierzył oskarżonej łącznie karę 30 dni aresztu.

Orzekając karę najsurowszego rodzaju z alternatywnie przewidzianych w art. 119 § 1 k.w. i w górnej granicy jej wymiaru, Sąd Okręgowy miał na uwadze przede wszystkim fakt, że oskarżona dopuściła się dwóch wykroczeń kradzieży mienia w sklepie w stosunkowo bliskim przedziale czasowym, będąc uprzednio już dwukrotnie prawomocnie karana za przestępstwa kradzieży mienia, co stanowi okoliczność istotnie ją obciążającą, podobnie jak też działanie w celu osiągnięcia bezprawnej korzyści majątkowej, a w zakresie sposobu działania, użycie ujawnionego przy niej podczas zatrzymania bezpośrednio po dokonanej kradzieży w dniu 28 maja 2013 r. narzędzia umożliwiającego odcięcie klipsów zabezpieczających odzież i przez to ułatwiającego kradzież odzieży wystawionej przez pokrzywdzony podmiot do sprzedaży detalicznej, co wszak świadczy o zaplanowanym i przemyślanym sposobie realizacji czynności sprawczych oraz podnosi stopień winy oskarżonej i społecznej szkodliwości każdego z czynów.

Z drugiej strony Sąd II instancji miał na uwadze tenor apelacji oskarżonej, w której postulowała orzeczenie wobec niej kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz co ważniejsze, te z ujawnionych w stadium odwoławczym okoliczności, które w powiązaniu z już wcześniej ustalonymi na jej korzyść, obiektywnie wspierały wniosek apelacji, czyniąc go w realiach prawidłowego doboru środków penalnych zasadnym.

Zgodnie z art. 42 § 3 k.w., jeżeli wykroczeniem została wyrządzona szkoda w mieniu, warunkowe zawieszenie wykonania kary aresztu może być zastosowane tylko wtedy, gdy szkoda została w całości naprawiona. Otóż mienie skradzione przez oskarżoną w dniu 28 maja 2013 roku było w całości odzyskane, gdyż bezpośrednio po dokonanej kradzieży została ona zatrzymana przez ochronę sklepu (fakt bezsporny, ustalony przez sąd rejonowy). Zaś w toku postępowania odwoławczego oskarżona naprawiła w całości szkodę wyrządzoną kradzieżą dokonaną w dniu 23 maja 2013 roku przez zapłatę kwoty 259,97 zł na rzecz pokrzywdzonego podmiotu (dowód wpłaty przekazem pocztowym w dniu 24 marca 2013 roku, okazany Sądowi na rozprawie apelacyjnej w dniu 25 marca 2013 roku: k. 100). Tak więc nie istnieje już szkoda wyrządzona na skutek obu kradzieży dokonanych w sklepie pokrzywdzonego podmiotu, co otwierało drogę do rozważenia zastosowania wskazanej instytucji probacyjnej.

Zgodnie z art. 43 pkt. 2 k.w. warunkowego zawieszenia wykonania kary aresztu nie stosuje się do sprawcy, który w ciągu 2 lat przed popełnieniem wykroczenia był już karany za podobne przestępstwo lub wykroczenie, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności organ orzekający uzna zawieszenie wykonania kary za celowe. Sąd Okręgowy uznał, że w stosunku do oskarżonej zachodzą takowe wyjątkowe okoliczności, które przemawiają za zastosowaniem warunkowego zawieszenia wykonania łącznie orzeczonej za przypisane wykroczenia kary 30 dni aresztu.

Oskarżona przejawiała w toku postępowania krytyczny stosunek do naruszania przez siebie obowiązujących norm prawnych, co w szczególności uwidocznilo się deklarowaną przed sądem odwoławczym i ostatecznie ziszczonej przez nią wolą naprawienia szkody wyrządzonej kradzieżą dokonaną w dniu 23 maja 2013 roku. Oskarżona obecnie dąży do wyeliminowania w jej życiu czynników przyczyniających się do niezgodnego z prawem postępowania, prowadzi tryb życia już bardziej ustabilizowany, wykonuje pracę dorywczą w gospodarstwie ogrodniczym, gdzie uzyskuje dochody zabezpieczające jej niezbędne potrzeby materialne, a ponadto w charakterze wolontariuszki pracuje nieodpłatnie na rzecz prowadzonej przez Stowarzyszenie (...) w R. noclegowni (okazane dokumenty i wyjaśnienia na rozprawie apelacyjnej: k. 97 – 98, k. 100). Oskarżona samotnie wychowuje roczne dziecko, starając się zabezpieczyć mu niezbędne warunki bytowe i potrzeby materialne, nie mając przy tym żadnej pomocy ze strony ojca dziecka.

Uwzględniając powyższe okoliczności Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż pomimo niewykonania kary aresztu oskarżona będzie dążyć do przestrzegania porządku prawnego, a w szczególności, że nie popełni ponownie podobnego czynu zabronionego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 42 § 1 – 3 k.w. i art. 43 k.w. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary aresztu na okres jednego roku. Tak ukształtowana kara powinna spełnić prognozowaną funkcję wychowawczą i zapobiegawczą w stosunku do oskarżonej.

W związku z opisaną zmianą zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy na podstawie art. 82 § 3 k.p.w. na poczet orzeczonej przez siebie kary aresztu zaliczył oskarżonej okres zatrzymania w dniu 28 maja 2013 roku, przyjmując ten jeden dzień zatrzymania, w zaokrągleniu do pełnego dnia, za równoważny jednemu dniowi kary aresztu (na wypadek, gdyby miało dojść do zarządzenia wykonania kary aresztu).

W pozostałej zaś części, nie objętej opisanymi zmianami, Sąd II instancji zaskarżony wyrok utrzymał w mocy

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. 119 k.p.w. zwolniono oskarżoną w całości od ponoszenia kosztów sądowych za drugą instancję kierując względami słuszności z uwagi na częściową zmianę skarżonego wyroku na skutek apelacji obu stron, a także uznając, że ich uiszczenie nawet w części z uwagi na sytuację majątkową i rodzinną byłoby dla oskarżonej zbyt uciążliwe.